

18.2.2008

1 Metsämarjojen ja luonnonvaraisten sienten poiminta

Suomessa jokamiehenoikeus antaa mahdollisuuden jokaiselle käyttää luontoa siitä riippumatta, kuka omistaa alueen tai on sen haltija. Metsämarjojen ja luonnonvaraisten sienten poimimiseen jokamiehenoikeuden nojalla ei tarvita maanomistajan lupaa eikä jokamiehenoikeuden käyttämisestä tarvitse maksaa. Poiminta jokamiehenoikeuden nojalla ei kuitenkaan saa aiheuttaa häiriötä. Kenenkään pihapiirissä ei esimerkiksi saa poimia.

Yleisimmät luonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka eli hilla. Yleisesti poimittavia luonnonvaraisia sieniä ovat muun muassa erilaiset rouskut, vahverot ja tatit.

Jokamiehenoikeudesta saa tietoja ympäristöministeriön (www.ymparisto.fi) laatimasta esitteestä. Metsämarjoista, sienistä ja niiden poiminta-ajoista sekä poiminnasta ja poimintavälineistä saa tietoja muun muassa Arktiset Aromit ry:n nettisivuilta (www.arctic-flavours.fi) sekä Arktiset Aromit ry:n painattamista esitteistä.

2 Metsämarjojen ja sienten poimintaan tarvittavat luvat

EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevan ulkomaalaisen maahantulo ja oleskelu Suomessa metsämarjojen tai luonnonvaraisten sienten poimintatarkoituksessa on mahdollista ilman oleskelulupaa viisumilla tai viisumivapaasti. Edellytyksenä kuitenkin on, että maassa oleskelu kestää enintään kolmen kuukautta.

Viisumin myöntäminen edellyttää, että ulkomaalainen kykenee huolehtimaan toimeentulostaan Suomessa sekä paluumatkastaan Suomesta. Tarkempia tietoja viisumin myöntämisen edellytyksistä ja viisumivapaudesta sekä viisumin hakemismenettelystä saa ulkoasiainministeriön nettisivuilta (formin.finland.fi) suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä Suomen edustustoista.

3 Metsämarjojen ja sienten poimijan oikeudellinen asema

Metsämarjojen ja luonnonvaraisten sienten poimija ei yleensä ole työsuhteessa mihinkään tahoon. Poimija on itsenäinen toimija, joka ei saa palkkaa työstään, vaan poimijan tulot muodostuvat hänen myymistään marjoista tai sienistä. Marjojen tai sienten ostaja ei ole poimijan työnantaja yleensä silloinkaan, vaikka hän sitoutuisi ostamaan kaikki poimijan marjat tai sienet ja järjestämään poimijalle kuljetuksen majapaikasta maastoon sekä työvälineet. Jos poimijan ja ostajan välille syntyy erimielisyyksiä, ne tulevat viime kädessä ratkaistavaksi yksityisoikeudellisena riita-asiana yleisessä alioikeudessa.

Metsämarjojen ja luonnonvaraisten sienten poiminta on kuitenkin mahdollista myös työsuhteessa suomalaiseseen tai ulkomaiseen työnantajaan. Tietoja vähimmäistyöehdoista ja -palkoista saa työ-

suojeluviranomaiselta (www.tyosuojelu.fi) ja Suomen työelämän säännöistä esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön nettisivuilta (www.mol.fi/finnwork).

4 Poiminnasta saatavat tulot

Marjoista ja sienistä poimijoille maksettu hinta voi vaihdella voimakkaastikin kysynnän ja tarjonnan ja muiden markkinoihin vaikuttavien tekijöiden, kuten satotilanteen mukaan. Vuonna 2006 poimijoille maksettiin metsämarjoista ja luonnonvaraisista sienistä keskimäärin seuraavasti:

Metsämarjat	Luonnonvaraiset sienet
<ul style="list-style-type: none">• mustikka 2,18 euroa/kg• puolukka 1,00 euroa/kg• lakka eli hilla 5,92 euroa/kg	<ul style="list-style-type: none">• kangasrousku 2,01 euroa/kg• keltavahvero eli kantarelli 11,99 euroa/kg• suppilovahvero 4,03 euroa/kg• herkkutatti 2,88 euroa/kg

Tarkempia tietoja metsämarjoista ja luonnonvaraisista sienistä poimijoille maksetuista keskimääräisistä hinnoista löytyy muun muassa maa- ja metsätalousministeriön (www.mmm.fi) teettämästä tutkimuksesta.

Suomessa metsämarjojen ja luonnonvaraisten sienten poiminnasta saatavat tulot ovat verottomia, ellei tuloja ole katsottava ansiotuloksi. Itse poimien saatuja poimintatuloja ei tarvitse ilmoittaa veroviranomaiselle. Tarkempia tietoja Suomen verotuksesta saa Verohallinnon nettisivuilta (www.vero.fi) tai paikallisista verotoimistoista.

5 Poiminnasta aiheutuvat kulut

Poimimisesta aiheutuu monenlaisia kuluja, jotka voivat huomattavastikin pienentää poimijan ansioita. Suomeen matkustamisesta aiheutuvien kustannusten lisäksi kuluja aiheutuu muun muassa mahdollisesta välittäjän palkkiosta, majoituksesta, ruokailusta sekä polttoaine- ja muista kustannuksista majapaikasta maastoon. Polttoainekulut maastoon voivat olla korkeitakin, koska usein poimintapaikat sijaitsevat pitkien matkojen takana.

Majoitus, ruokailu ja matkat majapaikasta metsään voivat olla marjojen ostajan tai välittäjän järjestämiä, jolloin niiden osuus yleensä vähennetään marjojen ja sienten myyntihinnasta. Etukäteen kannattaa tarkkaan selvittää eri palveluista perittävien maksujen suuruus ja suhteuttaa ne realistisesti odotettavissa oleviin marjanmyyntituloihin. Välittäjien lupaukset poimittavista marja- ja sienimääristä voivat usein olla optimistisia tai ne voivat kuvata kokeneen poimijan parhaita poimintatuloksia. Nämä ovat yleensä aivan toista luokkaa kuin kokemattoman tai vain vähän kokemusta omaavan poimijan saaliit.

Tarkkana tulee myös olla marjojen ja sienten luvatus ostohinnan suhteen ja verrata sitä esimerkiksi edellä mainittuihin keskimääräisiin marjojen ja sienten ostohintoihin.

6 Lisätietoja

- viisumit, maahantulo: formin.finland.fi
- jokamiehenoikeudet: www.ymparisto.fi >Ympäristöministeriö > Julkaisut > Esitteet > Jokamiehenoikeudet-esite (eri kielillä)
- verotuskysymykset: www.vero.fi
- metsämarjoista ja luonnonvaraisista sienistä maksettuja hintoja: www.mmm.fi/fi/index/julkaisut/muut_julkaisut.html
- metsämarjojen ja luonnonvaraisten sienten poiminta: www.arctic-flavours.fi (eri kielillä)
- Suomen työelämän säännöt: www.mol.fi/finnwork
- vähimmäistyöehdot ja -palkat: www.tyosuojelu.fi (jos kyse työsuhteisesta työstä)